

ตพพ บัจจย ประกอบกับอักษรมธาตุ

- ว่าโดยกาล บอกความจำเป็น แปลว่า ฟัง.....
- ว่าโดยวาก ลงหลังสักษรมธาตุ เป็นกัสมวาก เหตุกัสมวาก
ลงหลังอักษรมธาตุ เป็น ภาววาก เหตุกัสมวาก
- ว่าโดยลึงค์ เป็น ๓ ลึงค์
- ในปุงลึงค์แจกอย่าง ปุริส
    ในอิติลึง อา บัจจย แจกตามแบบ กณญา
    ในนปุงสกลึงค์แจกอย่าง กุล

ภาววาก / อักษรมธาตุ

๑. ตพพ บัจจยประกอบกับอักษรมธาตุ ใช้เป็นภาววากเท่านั้น
๒. ในภาววาก ตพพ บัจจย ใช้เป็น อ การันต์ ในนปุงสกลึงค์
    ปฐมวิภัติ เอกวจนะเท่านั้น
๓. ส่วนตัวกัตตาเป็นตติยวิภัติ วจนะใดก็ได้ บุรุษใดก็ได้ ลึงค์ใดก็ได้

ประโยคตัวอย่าง

กัต.อา.	อวสุส อหฺ มเรยย. (อ.เรา ฟังตาย แน่แท้)
ภาว.กิต.	อวสุส มยา มริตพพ. (อันเรา ฟังตาย แน่แท้)
ภาว.อา.	อวสุส มยา มรเยถ. (อันเรา ฟังตาย แน่แท้)
กัต.อา.	ปุริโส คจเจยย. (อ.บุรุษ ฟังไป)
ภาว.กิต.	ปุริเสน คนตพพ. (อันบุรุษ ฟังไป)
ภาว.อา.	ปุริเสน คมเยถ. (อันบุรุษ ฟังไป)

- กัต.อา. อุปาสโก เคเห นิสึเทยย.
(อ.อุบาสก ฟิ่งนัง ในเรือน)
- ภาว.กิต. อุปาสเกน เคเห นิสึทิตพุพิ.
(อันอุบาสก ฟิ่งนัง ในเรือน)
- ภาว.อา. อุปาสเกน เคเห นิสซุเซถ.
(อันอุบาสก ฟิ่งนัง ในเรือน)

เหตุกัมมาจาก / อกัมมธาตุ

๑. ธาตุพยางค์เดี่ยว เป็น อี อี ให้พฤทธิ อี อี เป็น เอ แปลง เอ เป็น **อาย ลง ณาเป ณาปย**
๒. ธาตุพยางค์เดี่ยว เป็น อุ อุ ให้พฤทธิ อุ อุ เป็น โอ แปลง โอ เป็น **อาว ลง ณะ ณย**
๓. ธาตุหลายพยางค์ ลง **ณะ ณย ณาเป ณาปย ปัจจัย**
๔. หมวด จรุ ธาตุ ลงเฉพาะ **ณาเป ณาปย**

ประโยคตัวอย่าง

- กัต.อา. มาตา ปุตุตฺติ สายาเปยย.
(อ.มารดา ยังบุตร ฟิ่งให้นอน)
- เหตุกัม.กิต. มาตุยา ปุตุโต สายาเปตพุโพ.
(อ.บุตร อันมารดา ฟิ่งให้นอน)
- เหตุกัม.อา. มาตุยา ปุตุโต สายาปิเยถ.
(อ.บุตร อันมารดา ฟิ่งให้นอน)
- เหตุกัต. อา. หตุถิมารโก หตุถึ มาราเปยย.
(อ.นายพรานช้าง ยังช้าง ฟิ่งให้ตาย)
- เหตุกัม. กิต. หตุถิมารเกน หตุถึ มาราเปตพุโพ.
(อ.ช้าง อันนายพรานช้าง ฟิ่งให้ตาย)
- เหตุกัม.อา. หตุถิมารเกน หตุถึ มาราปิเยถ.
(อ.ช้าง อันนายพรานช้าง ฟิ่งให้ตาย)

